

TMS 16, BOBİ FRS VE KÜMİ FRS ÇERÇEVESİNDE MADDİ DURAN VARLIKLARIN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ VE DEĞERLEMESİ: KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME

Makale Bilgileri

Geliş Tarihi : 12.03.2025
Kabul Tarihi : 19.08.2025
Türü : Araştırma Makalesi
DOI Numarası : 10.55322/mbbakis.1656735

Dr. Yasin REYHAN*

Bibliyografik Bilgiler

Reyhan, Y. (2025). "TMS 16, BOBİ FRS ve KÜMİ FRS Çerçevesinde Maddi Duran Varlıkların Muhasebeleştirilmesi ve Değerlemesi: Karşılaştırmalı Bir İnceleme" *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi* (Yıl: 2025, Sayı : 76, Sayfa : 117-132) <https://doi.org/10.55322/mbbakis.1656735>

ÖZ

Bu çalışmada, Türkiye’de uygulanan üç farklı finansal raporlama çerçevesi olan TMS 16, BOBİ FRS ve KÜMİ FRS kapsamında maddi duran varlıkların muhasebeleştirilmesi ve değerlendirilmesi somut muhasebe kayıtları ve detaylı örnekler üzerinden karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Maddi duran varlıklar, işletmelerin ekonomik faaliyetlerinde önemli yer tutan, uzun vadeli ve amortisman tabii varlıklardır. Çalışmada, varlıkların ilk muhasebeleştirilmesi, değerlendirme yöntemleri, amortisman uygulamaları, değer düşüklüğü testleri ve elden çıkarma işlemleri standartlar bazında değerlendirilmiştir. Ayrıca, farklı raporlama çerçevelerinde uygulanan yöntemlere ilişkin örnek muhasebe kayıtlarına da yer verilmiştir. Elde edilen sonuçlar, TMS 16’nın daha detaylı ve kapsamlı düzenlemeler sunduğunu, BOBİ FRS’nin KOBİ’lere yönelik sadeleştirilmiş hükümler içerdiğini, KÜMİ FRS’nin ise mikro ve küçük işletmeler için kolaylaştırılmış ve uygulanabilir hükümler sağladığını göstermektedir. Bu çalışma, standartlar arasındaki teorik farklılıkların pratik muhasebe uygulamalarına nasıl yansıdığını ortaya koyarak, özellikle uygulayıcılar için değerli bir kaynak olma özelliğini taşımaktadır.

Anahtar Sözcükler: Uluslararası muhasebe, Maddi duran varlıklar, TMS 16, BOBİ FRS, KÜMİ FRS

JEL Kodları: M41, M48

* Yozgat Bozok Üniversitesi, yasin.reyhan@yobu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0683-9117

ACCOUNTING AND VALUATION OF PROPERTY, PLANT AND EQUIPMENT UNDER TMS 16, BOBİ FRS AND FINANCIAL REPORTING STANDARD FOR SMALL AND MICRO ENTERPRISES (FRSSMES): A COMPARATIVE ANALYSIS**ABSTRACT**

This study comparatively examines the accounting and valuation of property, plant and equipment within the scope of three different financial reporting frameworks applied in Turkey, namely TAS 16, BOBİ FRS and Financial Reporting Standard for Small and Micro Enterprises (FRSSMEs). Tangible fixed assets are long-term and depreciable assets that have an important place in the economic activities of enterprises. In the study, initial recognition, valuation methods, depreciation practices, impairment tests and disposal transactions are evaluated on the basis of standards. In addition, sample accounting records related to the methods applied in different reporting frameworks are also included. The results show that IAS 16 provides more detailed and comprehensive regulations, BOBİ FRS includes simplified provisions for SMEs, and FRSSMEs provides simplified and applicable provisions for micro and small enterprises. This study highlights how theoretical differences between standards are reflected in practical accounting applications, serving as a valuable resource particularly for practitioners.

Keywords: International accounting, Property plant and equipment, TMS 16, BOBİ FRS, Financial Reporting Standard for Small and Micro Enterprises (FRSSMEs)

JEL Codes: M41, M48

1. GİRİŞ

İşletmelerin finansal durumlarını ve faaliyet sonuçlarını doğru, güvenilir ve karşılaştırılabilir bilgilerle ilgili taraflara sunmak, finansal raporlamanın temel amacıdır. Ekonomik karar alma süreçlerinde kritik öneme sahip bu finansal bilgiler, işletmelerin sürdürülebilirliği açısından temel bir dayanak oluşturmaktadır (Hacıhasanoğlu, Özdemir & Dalkılıç, 2023, s. 1). İşletmelerin faaliyetlerini sürdürmek, üretim kapasitelerini artırmak ve gelir elde etmek amacıyla edindikleri, ekonomik ömrü bir yıldan uzun olan fiziksel varlıklar olan maddi duran varlıklar, finansal tabloların hem aktif büyüklüğü hem de amortisman ve değer düşüklüğü gibi muhasebe süreçleri açısından önemli kalemlerindendir (TMS 16, 2023, s. 5).

Türkiye’de finansal raporlama düzenlemeleri, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından yayımlanan farklı standart setleri çerçevesinde yürütülmektedir. Bu setler; büyük ölçekli ve kamu yararını ilgilendiren kuruluşlar için Türkiye Muhasebe Standartları (TMS), büyük ve orta boy işletmeler için Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) ve mikro ve küçük işletmeler için Küçük ve Mikro İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (KÜMİ FRS)’dir. Bu kademeli yapı, farklı büyüklük ve faaliyet yapılarına sahip işletmelerin raporlama ihtiyaçlarına yanıt vermeyi amaçlamaktadır (KGK, 2023a). Ancak bu farklılaşma, aynı ekonomik olayın farklı standartlar altında muhasebeleştirilmesi ve değerlendirilmesi süreçlerinde önemli ayrımlara

yol açmakta, bu durum da finansal tabloların karşılaştırılabilirliğini ve yorumlanabilirliğini etkileyebilmektedir.

Literatürde, Türkiye Muhasebe Standartları ile yerel mevzuat arasındaki veya farklı standartlar arasındaki genel karşılaştırmalara odaklanan birçok çalışma bulunmaktadır (Tunçez, 2020; Ulsan, 2023; Yelgen & Uyar, 2018; Özgörmen & İzmirli Ata, 2019). Özellikle Aytaç ve Gençoğlu (2020) tarafından yapılan çalışma, maddi duran varlıklar ve amortismanlar açısından TFRS, BOBİ FRS, KÜMİ FRS Taslağı ve MSUGT'deki uygulamaların karşılaştırmasını sunmuştur. Ancak bu ve benzeri çalışmaların genellikle genel bir karşılaştırma yapması veya güncel standartların en son versiyonlarını (özellikle KÜMİ FRS'nin kesinleşmiş halini) detaylı ve somut muhasebe kayıtları üzerinden derinlemesine analiz etmemesi, bu alanda bir boşluk yaratmaktadır. Mevcut çalışma, söz konusu literatürdeki bu boşluğu doldurmayı ve uygulayıcılara yönelik pratik bir rehber sunmayı amaçlamaktadır. Bu çalışma, yalnızca standart hükümlerini karşılaştırmakla kalmayıp, gerçek hayattaki muhasebe işlemlerinin farklı standartlar altında nasıl somutlaştığını örnek muhasebe kayıtları üzerinden detaylı bir şekilde analiz ederek literatüre özgün bir katkı sağlamaktadır. Böylece, teorik farklılıkların pratik sonuçları net bir şekilde ortaya konulmakta ve özellikle küçük ve mikro işletmelerin muhasebe uygulamalarında karşılaştığı sadeleştirilmiş yaklaşımların getirdiği kolaylıklar ve olası bilgi eksiklikleri somutlaştırılmaktadır.

Bu çalışmanın temel amacı, Türkiye'de yürürlükte olan TMS 16, BOBİ FRS ve KÜMİ FRS finansal raporlama çerçeveleri kapsamında maddi duran varlıkların muhasebeleştirilmesi ve değerlemesindeki farklılıkları karşılaştırmalı olarak incelemektir. Bu bağlamda, aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranacaktır:

- TMS 16, BOBİ FRS ve KÜMİ FRS, maddi duran varlıkların sınıflandırılması, ilk muhasebeleştirilmesi, izleyen dönem ölçümü, amortisman uygulamaları, değer düşüklüğü işlemleri ve elden çıkarma süreçlerinde ne gibi farklılıklar içermektedir?
- Bu farklılıklar, işletmelerin finansal tablolarını ve ilgili tarafların karar alma süreçlerini ne şekilde etkilemektedir?
- Her bir standardın uygulama kolaylığı, raporlama kalitesi ve işletmelere sağladığı katkılar açısından temel farklılıkları nelerdir?

Çalışma, nitel araştırma yaklaşımlarından doküman analizi ve karşılaştırmalı analiz yöntemlerini kullanmaktadır. Bu kapsamda, KGK tarafından yayımlanan TMS 16, BOBİ FRS ve KÜMİ FRS'nin en güncel versiyonları esas alınarak, maddi duran varlıklar özelindeki hükümleri ayrıntılı bir şekilde incelenmiş ve aralarındaki benzerlikler ile farklılıklar tablolar ve somut muhasebe kayıtları üzerinden karşılaştırmalı olarak sunulmuştur. Çalışmanın bulguları, hem akademik literatüre kavramsal bir derinlik katacak hem de uygulayıcılara standart seçimleri ve uygulamaları konusunda değerli bir bakış açısı sunacaktır.

2. MADDİ DURAN VARLIKLAR KAVRAMI VE TANIMI

Maddi duran varlıklar, işletmelerin üretim ve hizmet sunumunda, idari faaliyetlerinde veya üçüncü kişilere kiralama amacıyla kullanılan, fiziksel biçimi olan, parasal olmayan ve bir yıldan uzun süreyle işletmenin kontrolünde tutulması beklenen varlıklardır. Türkiye Muhasebe Standartları (TMS), Büyük ve

Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) ve Küçük ve Mikro İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (KÜMİ FRS) kapsamında, maddi duran varlıkların tanımı ve muhasebeleştirilmesi süreçleri detaylı şekilde düzenlenmiştir. Bu düzenlemeler, farklı ölçeklerdeki işletmelerin ihtiyaçlarına cevap vermeyi amaçlamakta olup, Türkiye'deki muhasebe uygulamalarının uluslararası standartlarla uyumlu hale gelmesini sağlamaktadır (KGK, 2023a).

Maddi duran varlıkların işletmelere sağladığı ekonomik faydalar, doğrudan üretim sürecinde kullanılmalarından, idari hizmetlerde katkı sağlamalarından veya yatırım amaçlı değerlendirilmelerinden kaynaklanır. Bu varlıklar, ekonomik ömrü bir yıldan uzun olan ve amortisman tabii tutulan varlık grubu içinde değerlendirilir (Arzova & Şahin, 2021, s. 22). Maddi duran varlıkların muhasebeleştirilmesi, finansal tabloların gerçeğe uygun değer üzerinden hazırlanması açısından büyük önem taşımaktadır. Maddi duran varlıkların maliyetlerinin doğru belirlenmesi, amortisman hesaplamalarının doğru yöntemlerle yapılması ve değer düşüklüğünün zamanında tespit edilerek raporlanması, işletmelerin mali tablolarındaki doğruluğu doğrudan etkilemektedir (Hacıhasanoğlu, Özdemir & Dalkılıç, 2023, s. 14).

Bu süreçler, finansal raporlamanın temel niteliksel özelliklerinden olan ihtiyaca uygunluk, gerçeğe uygun sunum, karşılaştırılabilirlik, anlaşılabilirlik ve güvenilirlik ilkelerinin sağlanması açısından kritik öneme sahiptir. Muhasebe standartları, bu varlıkların tanınması, ölçülmesi ve finansal tablolarda sunulmasına ilişkin prensipleri belirleyerek, bilgi kullanıcılarına doğru ve şeffaf bilgi akışını temin etmeyi hedefler.

Türkiye Muhasebe Standardı 16 (TMS 16), maddi duran varlıkları “üretim veya mal ve hizmet arzında kullanılmak, başkalarına kiralanmak veya idari amaçlarla kullanılmak üzere elde tutulan ve bir dönemden fazla kullanılacak olan parasal olmayan varlıklar” olarak tanımlamaktadır (TMS 16, 2023, md. 6). Tanıma göre, maddi duran varlıkların finansal tablolarda yer alabilmesi için iki temel şartın sağlanması gerekir. Bunlar; söz konusu varlığın işletmeye gelecekte ekonomik fayda sağlamasının muhtemel olması ve varlığa ilişkin maliyetin güvenilir bir biçimde ölçülebilmesidir (TMS 16, 2023, md. 7). Maddi duran varlıkların kapsamına giren unsurlar arasında arsa ve araziler, binalar, tesis ve makineler, taşıtlar ve demirbaşlar bulunmaktadır. Bu varlıklar, işletmelerin ana faaliyetleri çerçevesinde uzun süre kullanılmak amacıyla edinilir ve satın alma, inşaat, montaj ve diğer benzeri işlemler yoluyla iktisap edilebilirler (Uluslan, 2023, s. 4). Bu varlıkların edinilmesine ilişkin maliyetler; satın alma bedelinin yanı sıra, ithalat vergileri, taşıma ve kurulum gibi doğrudan ilgili maliyetler ile varlığın kullanıma hazır hale getirilmesine kadar yapılan harcamaları da kapsar (TMS 16, 2023, md. 16).

Türkiye'de farklı işletme ölçeklerine yönelik düzenlemeler bulunmaktadır. TMS 16, büyük işletmeler ve kamu yararını ilgilendiren kuruluşlar (KAYİK) için uygulanırken, BOBİ FRS, halka açık olmayan büyük ve orta boy işletmelere yönelik geliştirilmiş daha sade bir raporlama standardıdır. BOBİ FRS kapsamında maddi duran varlıklar, yalnızca maliyet modeliyle muhasebeleştirilir; yeniden değerlendirme modeli uygulanmaz. Küçük ve Mikro İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (KÜMİ FRS) ise mikro ve küçük işletmelerin raporlama yükümlülüklerini hafifleterek, sadece temel muhasebe süreçlerine yönelik kuralları içerir. KÜMİ FRS kapsamında da yalnızca maliyet modeli esas alınır ve amortisman ile değer düşüklüğü işlemleri sadeleştirilmiş kurallar çerçevesinde yürütülür (KGK, 2023b; KGK, 2023c).

Maddi duran varlıkların muhasebeleştirilmesi ve değerlemesinde temel ilkeler arasında, varlıkların maliyet bedeli üzerinden ilk muhasebeleştirilmesi, amortisman yoluyla sistematik olarak itfa edilmesi ve değer düşüklüğü durumunda gerekli düzeltme kayıtlarının yapılması yer alır. TMS 16'da, varlıkların izleyen dönemlerde maliyet modeli veya yeniden değerlendirme modeli ile ölçülmesine izin verilirken, BOBİ FRS ve KÜMİ FRS yalnızca maliyet modelinin uygulanmasını öngörmektedir (Yelgen & Uyar, 2018, s. 102). Maddi duran varlıkların finansal tablolarda doğru sınıflandırılması ve açıklanması, yatırımcılar, kredi verenler ve diğer paydaşlar açısından karar alma süreçlerinde güvenilir bilgi sağlamaktadır. İşletmelerin bu varlıklar üzerindeki değerlendirme tercihleri, raporlama kolaylığı, standartlara uyum düzeyi ve finansal tabloların şeffaflığı üzerinde doğrudan etkili olmaktadır. Özellikle değer düşüklüğü, amortisman yöntemleri ve yeniden değerlendirme uygulamaları, işletmenin dönemsel kar veya zarar rakamlarında belirgin değişimlere neden olabilmektedir (Hacıhasanoğlu, Özdemir & Dalkılıç, 2023, s. 15-17).

Türkiye'de muhasebe ve finansal raporlama standartlarının geliştirilmesi ve uygulanması, Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından yürütülmekte olup, işletmelere yönelik farklı standart setleri, Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS) yapısına paralel olarak belirlenmektedir. KGK tarafından yayımlanan standartlar, Türkiye'deki muhasebe uygulamalarının uluslararası muhasebe standartları ile uyumunu sağlamayı amaçlamaktadır (KGK, 2023a).

3. STANDARTLARA GÖRE MADDİ DURAN VARLIKLARIN SINIFLANDIRILMASI

Maddi duran varlıklar, işletmelerin üretim veya hizmet sunumunda, idari işlevlerde veya üçüncü kişilere kiralama amacıyla kullanılan, fiziksel varlıklardır. Türkiye Muhasebe Standartları (TMS 16), Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) ve Küçük ve Mikro İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (KÜMİ FRS) kapsamında maddi duran varlıkların sınıflandırılmasına ilişkin düzenlemeler yapılmış ve bu standartlar kapsamında sınıflandırma esasları belirlenmiştir (TMS 16, 2023; BOBİ FRS, 2017; KÜMİ FRS, 2021).

Üç standart kapsamında da maddi duran varlıklar, “işletmenin üretim veya mal ve hizmet arzında kullanılmak, başkalarına kiralamak veya idari amaçlarla kullanılmak üzere elde tuttuğu ve bir dönemden fazla kullanılacak olan fiziksel varlıklar” olarak tanımlanmaktadır. Bu tanıma göre sınıflandırmanın yapılabilmesi için varlığın işletmeye gelecekte ekonomik fayda sağlaması muhtemel olmalı ve maliyetinin güvenilir bir şekilde ölçülebilir olması gerekmektedir (TMS 16, prg: 6-7; BOBİ FRS, prg: 10.2-10.3; KÜMİ FRS, prg: 11.2-11.3).

TMS 16 standardı, maddi duran varlıkları maliyet bedeli ile ilk muhasebeleştirmeye tabi tutmakta, izleyen dönemlerde ise maliyet modeli veya yeniden değerlendirme modeli esas alınarak ölçüm yapılmasına izin vermektedir. Bu kapsamda, varlıkların yeniden değerlendirme modeli üzerinden gerçeğe uygun değer ile finansal tablolara yansıtılabilmesi mümkündür. Ayrıca, yatırım amaçlı gayrimenkuller TMS 40 kapsamında, satış amaçlı elde tutulan varlıklar ise TFRS 5 kapsamında değerlendirilmektedir (TMS 40, 2023; TFRS 5, 2023).

BOBİ FRS ise, büyük ve orta boy işletmelere yönelik geliştirilmiş olup, uygulama kolaylığı sağlayan sadeleştirilmiş bir raporlama çerçevesi sunmaktadır. Bu standart kapsamında maddi duran varlıklar yalnızca maliyet modeli esas alınarak muhasebeleştirilmekte ve yeniden değerlendirme modeli kullanılmamaktadır.

maktadır. Sınıflandırma esasları TMS 16'ya benzer olup; arsa, bina, tesis ve makineler, taşıtlar ve diğer maddi duran varlıklar başlıkları altında raporlanmaktadır (BOBİ FRS, prg: 10.3-10.4).

KÜMİ FRS ise, küçük ve mikro işletmelere yönelik daha sade ve uygulanabilir bir raporlama standardıdır. KÜMİ FRS kapsamında maddi duran varlıklar yalnızca maliyet modeli üzerinden muhasebeleştirilmekte, yeniden değerlendirme yapılmamakta ve amortisman işlemleri sadeleştirilmiş hükümler çerçevesinde yürütülmektedir. Sınıflandırma, arsa, bina, makine, taşıt ve diğer maddi duran varlıklar şeklinde düzenlenmiştir (KÜMİ FRS, prg: 11.3-11.5).

Her üç raporlama çerçevesinde maddi duran varlıkların sınıflandırılması genel anlamda benzer olmakla birlikte, değerlendirme ve raporlama süreçlerinde önemli farklılıklar bulunmaktadır. TMS 16, işletmelere yeniden değerlendirme modeli ile gerçeğe uygun değer üzerinden ölçüm yapma imkânı tanıırken, BOBİ FRS ve KÜMİ FRS, yalnızca maliyet modeli çerçevesinde ölçüm yapılmasını öngörmektedir (TMS 16, prg: 31-35; BOBİ FRS, prg: 10.4; KÜMİ FRS, prg: 11.4).

Bu farklılıklar, işletmenin büyüklüğüne, kamu yararını ilgilendirip ilgilendirmediğine ve finansal bilgi kullanıcılarının ihtiyaçlarına göre belirlenmiş olup, finansal tabloların karşılaştırılabilirliğini ve yorumlanabilirliğini doğrudan etkilemektedir. Örneğin, yeniden değerlendirme imkanı sunan TMS 16, işletmelerin varlıklarını güncel piyasa değerleri üzerinden raporlamasına olanak tanıyarak finansal pozisyonun daha gerçeğe uygun sunumunu sağlarken, maliyet esaslı diğer standartlar bu esnekliği sunmayarak farklı bir tablo görünümü yaratmaktadır.

Aşağıdaki tablo, üç farklı muhasebe standardına göre maddi duran varlıkların sınıflandırılmasını özetlemektedir.

Tablo 1. TMS 16, BOBİ FRS ve KÜMİ FRS' ye Göre Maddi Duran Varlıkların Sınıflandırılması

Sınıf	TMS 16	BOBİ FRS	KÜMİ FRS
Arsa ve Araziler	Ayrı sınıflandırılır. Amortisman uygulanmaz.	Ayrı sınıflandırılır.	Ayrı sınıflandırılır.
Binalar	Yeniden değerlendirme veya maliyet modeli	Yalnızca maliyet modeli	Yalnızca maliyet modeli
Tesis, Makine ve Cihazlar	Yeniden değerlendirme veya maliyet modeli	Yalnızca maliyet modeli	Yalnızca maliyet modeli
Taşıtlar	Yeniden değerlendirme veya maliyet modeli	Yalnızca maliyet modeli	Yalnızca maliyet modeli
Diğer Maddi Duran Varlıklar	Yeniden değerlendirme veya maliyet modeli	Yalnızca maliyet modeli	Yalnızca maliyet modeli

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Maddi duran varlıkların sınıflandırılmasına ilişkin yapılan açıklamalar ve karşılaştırmalar, işletmelerin farklı büyüklük ve raporlama gereksinimlerine uygun muhasebe politikalarının belirlenmesinde yol gösterici olmaktadır. Özellikle yeniden değerlendirme ve maliyet modeli tercihleri, işletmenin mali tablolarındaki varlıkların gerçeğe uygun sunumunu etkileyen temel unsurlar arasında yer almaktadır. Bu kapsamda sınıflandırma aşamasını takip eden ölçüm ve değerlendirme süreçleri, varlıkların finansal tablolardaki değerlerinin nasıl belirleneceğini ortaya koymaktadır. Maddi duran varlıkların sınıflandırılmasına ilişkin yapılan değerlendirmeleri takiben, izleyen bölümde ölçüm sürecine yönelik standartların öngördüğü ilkeler ve uygulamaya ilişkin hükümler detaylı olarak analiz edilecektir.

4. STANDARTLARA GÖRE MADDİ DURAN VARLIKLARIN ÖLÇÜMÜ

Maddi duran varlıkların ölçümü, Türkiye Muhasebe Standartları (TMS 16), Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) ve Küçük ve Mikro İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (KÜMİ FRS) kapsamında düzenlenmiş olup, her üç raporlama çerçevesinde ölçüm süreci farklı düzeylerde ayrıntılandırılmıştır. Ölçüm, işletmenin maddi duran varlıklarının finansal tablolarda gerçeğe uygun, güvenilir ve karşılaştırılabilir bilgi sağlamasını amaçlamakta olup, varlıkların ilk muhasebeleştirme ve izleyen dönemlerdeki değerlendirme esaslarına dayanmaktadır. Bu ölçüm tercihleri, işletmelerin finansal performansının ve pozisyonunun sunumunu doğrudan etkilemekte, farklı standartların benimsenmesi, özellikle varlıkların değerlendirilmesi ve dönem kar/zararı üzerinde belirgin sonuçlar yaratmaktadır. Dolayısıyla, finansal tablo kullanıcıları açısından doğru karar verebilmek adına bu farklılıkların anlaşılması büyük önem taşımaktadır.

Maddi duran varlıklar, ilk muhasebeleştirme aşamasında tüm standartlarda benzer şekilde maliyet bedeli üzerinden ölçülür. Bu maliyet bedeli; satın alma bedelinin yanı sıra, ithalat vergileri, nakliye, kurulum, montaj ve varlığı kullanım amacına uygun hale getirmek için katlanılan diğer doğrudan maliyetleri kapsamaktadır. Ayrıca, varlığın edinilmesine ilişkin indirilemeyen KDV tutarları da maliyete dâhil edilmektedir. TMS 16, BOBİ FRS ve KÜMİ FRS’de ilk ölçüm esası, “güvenilir olarak ölçülebilen maliyet bedeli” olarak belirlenmiştir (TMS 16, prg: 15-17; BOBİ FRS, prg: 10.6; KÜMİ FRS, prg: 11.6).

TMS 16 kapsamında, izleyen dönemlerde maddi duran varlıkların değerlendirilmesi için iki yöntem öngörülmüştür: maliyet modeli ve yeniden değerlendirme modeli. Maliyet modeline göre, varlıklar birikmiş amortisman ve varsa değer düşüklüğü zararları düşüldükten sonra maliyet bedeli üzerinden taşınır. Yeniden değerlendirme modelinde ise, varlıklar gerçeğe uygun değerleri üzerinden ölçülür ve değer artışları doğrudan özkaynaklar altında yeniden değerlendirme fazlası hesabına kaydedilir. Ancak, yeniden değerlendirme sonucu oluşan değer azalışları öncelikle geçmişte aynı varlık için kaydedilen yeniden değerlendirme fazlasından düşülür, aşan kısım ise gider olarak kar/zarara yansıtılır (TMS 16, prg: 29-42).

BOBİ FRS, büyük ve orta boy işletmeler için sadeleştirilmiş bir yaklaşım benimsemekte ve yalnızca maliyet modeli üzerinden izleyen dönem ölçümüne izin vermektedir. Yeniden değerlendirme modeli BOBİ FRS’de öngörülmemiştir. Bu çerçevede, maddi duran varlıklar, edinim maliyeti üzerinden birikmiş amortisman ve varsa değer düşüklüğü zararları düşülerek finansal tablolarda yer alır. BOBİ FRS kapsamında, amortisman hesaplamalarında doğrusal yöntem temel alınmakta, faydalı ömür ve hurda değer dikkate alınarak sistematik bir şekilde itfa işlemi gerçekleştirilmektedir (BOBİ FRS, prg: 10.7-10.12).

KÜMİ FRS, mikro ve küçük işletmelerin uygulamalarını basitleştirmeyi hedefleyen bir standart olup, ölçümde yalnızca maliyet modelini esas almaktadır. Yeniden değerlendirme modeli bu raporlama çerçevesinde uygulanmaz. Küçük ve mikro işletmeler, maddi duran varlıklarını maliyet bedeli üzerinden birikmiş amortisman ve varsa değer düşüklüğü zararları düşülerek muhasebeleştirir. Amortisman hesaplamalarında ise doğrusal yöntem öngörülmekte ve KÜMİ FRS, küçük işletmeler için hurda değeri dikkate alınmasını önerirken, mikro işletmelerde bu zorunlu tutulmamaktadır (KÜMİ FRS, prg: 11.6-11.11).

Değer düşüklüğü değerlendirmesi, tüm raporlama çerçevelerinde benzer ilkelere dayanmaktadır. Varlığın taşınan değeri, geri kazanılabilir tutarın altına düştüğünde değer düşüklüğü zararı muhasebeleştirilir. TMS 36 kapsamında ayrıntılı düzenlemelere yer verilirken, BOBİ FRS ve KÜMİ FRS’de değer düşüklüğü testi daha sade bir yaklaşımla ele alınmıştır. BOBİ FRS ve KÜMİ FRS, değer düşüklüğü göstergeleri oluştuğunda test yapılmasını ve zarar kaydını zorunlu kılmaktadır (TMS 36, 2023; BOBİ FRS, prg: 10.13; KÜMİ FRS, prg: 11.12).

Aşağıdaki tablo, TMS 16, BOBİ FRS ve KÜMİ FRS kapsamında maddi duran varlıkların izleyen dönemlerdeki ölçüm yöntemlerini karşılaştırmalı olarak sunmaktadır.

Tablo 2. TMS 16, BOBİ FRS ve KÜMİ FRS’ye Göre Maddi Duran Varlıkların Ölçümü

Ölçüm Unsuru	TMS 16	BOBİ FRS	KÜMİ FRS
İlk Ölçüm	Maliyet bedeli (satın alma bedeli, doğrudan maliyetler, kurulum vb.)	Maliyet bedeli	Maliyet bedeli
İzleyen Dönem Ölçüm Yöntemi	Maliyet modeli veya yeniden değerlendirme modeli	Yalnızca maliyet modeli	Yalnızca maliyet modeli
Amortisman Yöntemi	Sistemantik; doğrusal, azalan bakiyeler vb. seçenekler işletme politikalarına bağlı	Doğrusal yöntem	Doğrusal yöntem
Yeniden Değerleme İzni	Evet; gerçeğe uygun değer esas alınarak, değer artışları özkaynaklarda yeniden değerlendirme fazlasında izlenir	Hayır	Hayır
Değer Düşüklüğü Testi	TMS 36 kapsamında, düzenli test ve zarar muhasebeleştirme	Basitleştirilmiş yöntemle, değer düşüklüğü göstergesi halinde	Basitleştirilmiş yöntemle, değer düşüklüğü göstergesi halinde
Hurda Değer	Dikkate alınır	Dikkate alınır	Küçük işletmelerde dikkate alınır; mikro işletmelerde zorunlu değildir

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

TMS 16'nın yeniden değerlendirme modeli, işletmelere finansal tablolarını gerçeğe uygun değer yaklaşımıyla hazırlama olanağı sunarken; bu durum, raporlama sürecinin karmaşıklığını artırmakta ve ek maliyetlere neden olabilmektedir. Buna karşın, BOBİ FRS ve KÜMİ FRS, maliyet modelini zorunlu kılarak, raporlama sürecini sadeleştirmekte ve uygulamada kolaylık sağlamaktadır. Küçük ve mikro işletmeler için KÜMİ FRS'de getirilen esneklikler, finansal raporlama süreçlerinin daha düşük maliyetle ve daha az uzmanlık gerektiren yöntemlerle yürütülmesine imkân tanımaktadır (Hacıhasanoğlu, Özdemir & Dalkılıç, 2023).

Değer düşüklüğü muhasebesi, işletmelerin aktif yönetim politikaları ve varlık değerlemesi açısından önemli olup, TMS 36'da daha kapsamlı bir model öngörülürken, BOBİ FRS ve KÜMİ FRS'de yalnızca belirli koşullarda uygulanmakta ve basitleştirilmiş test yöntemleri kullanılmaktadır.

Sonuç olarak, ölçüm süreci, işletmenin muhasebe politikalarının belirlenmesi ve finansal tabloların güvenilir, karşılaştırılabilir ve anlaşılabilir biçimde sunulmasında temel rol oynamaktadır. Bir sonraki bölümde, maddi duran varlıkların muhasebeleştirilmesine ve değerlemesine ilişkin muhasebe kayıtları ile uygulama örnekleri detaylı olarak incelenecektir.

5. STANDARTLARA GÖRE MADDİ DURAN VARLIKLARIN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Maddi duran varlıkların muhasebeleştirilmesi, işletmelerin finansal tablolarında ekonomik kaynaklarını doğru ve gerçeğe uygun biçimde sunmalarını sağlayan temel süreçlerden biridir. Türkiye Muhasebe Standartları (TMS 16), Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) ve Küçük ve Mikro İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (KÜMİ FRS), işletmelerin farklı ölçek ve raporlama gereksinimlerini dikkate alarak maddi duran varlıklara ilişkin muhasebeleştirme süreçlerini düzenlemektedir.

Bu standartlar, maddi duran varlıkların ilk muhasebeleştirilmesinden başlayarak, izleyen dönemlerdeki amortisman uygulamaları, değer düşüklüğü testleri, elden çıkarma işlemleri ve yeniden değerlendirme modeline kadar uzanan tüm süreçleri kapsamaktadır. Bu bölümde, XYZ İşletmesi örnekleri üzerinden her üç raporlama çerçevesine göre uygulamalar ele alınarak açıklanmaktadır.

5.1. İlk Muhasebeleştirme İşlemleri

TMS 16 (prg: 15-17) ve BOBİ FRS (Bölüm 10.6), maddi duran varlıkların ilk muhasebeleştirilmesinde maliyet bedelinin esas alınmasını öngörür. Bu maliyet; satın alma bedelini, ithalat vergilerini ve taşıma, kurulum gibi varlığın kullanıma hazır hale getirilmesine yönelik doğrudan harcamaları kapsar. Özellikle TMS 16 ve BOBİ FRS, varlığın peşin bedelle edinilmesi durumunda peşin fiyatın esas alınmasını, vadeli satışlarda ise peşin fiyat ile vadeli fiyat arasındaki farkın etkin faiz yöntemi kullanılarak ayrıştırılmasını ve söz konusu farkın finansman gideri olarak muhasebeleştirilmesini zorunlu kılar (TFRS 9, prg: 5.4.1). Öte yandan KÜMİ FRS (prg: 11.6), küçük ve mikro işletmelerin raporlama süreçlerini sadeleştirme amacıyla, vadeli satış işlemlerinde vade farkının ayrıştırılmaksızın maliyet bedeline dâhil edilmesini benimser. Bu yaklaşım, işlemleri basitleştirmekle birlikte, finansal tabloların gerçeğe uygun değer kavramından uzaklaşmasına neden olabilir.

Örnek: XYZ İşletmesi, 01.10.2023 tarihinde üretim faaliyetlerinde kullanılmak üzere bir makine satın almıştır. Peşin fiyatı 300.000 TL olan makine, 5 ay vadeli olarak 325.000 TL'ye alınmıştır.

TMS 16 ve BOBİ FRS'ye Göre Muhasebe Kaydı:

		01.10.2023		
253 Tesis, Makine ve Cihazlar		300.000		
780 Finansman Giderleri		25.000		
	320 Satıcılar			325.000

KÜMİ FRS'ye Göre Muhasebe Kaydı:

		01.10.2023		
253 Tesis, Makine ve Cihazlar		325.000		
	320 Satıcılar			325.000

TMS 16 ve BOBİ FRS, söz konusu finansman giderinin ayrı bir hesapta izlenmesi ile finansal tabloların şeffaflığını artırırken, kullanıcıların faiz maliyetleri ile ilgili daha doğru bilgiye erişimini sağlar. Buna karşın, KÜMİ FRS'nin sadeleştirilmiş yaklaşımı, küçük ve mikro işletmelerin sınırlı kaynaklarını dikkate alarak raporlama yükünü azaltmayı hedeflemekte ancak finansman maliyetlerinin net bir biçimde raporlanmasını engellemektedir. Bu durum, bilgi kullanıcılarının işletmenin finansman maliyetleri üzerindeki etkin yönetimini değerlendirme imkânını **sınırlandırabilir**.

5.2. Amortisman Uygulamaları

Maddi duran varlıklar, ekonomik ömürleri boyunca amortisman tabi tutulur. TMS 16 (prg: 50-62), amortisman yönteminin varlığın ekonomik yarar sağlama modeliyle uyumlu olarak belirlenmesini ve doğrusal yöntem, azalan bakiyeler yöntemi veya üretim birimi yöntemlerinden birinin seçilmesini öngörür. Ayrıca, hurda değer ve faydalı ömür varsayımlarının her raporlama döneminde gözden geçirilmesi zorunludur. BOBİ FRS (Bölüm 10.7-10.10), benzer esaslar çerçevesinde düzenlenmiş olmakla birlikte, uygulamada daha sade yöntemler tercih edilmektedir. KÜMİ FRS (prg: 11.10), yalnızca doğrusal amortisman yöntemine izin verir ve mikro işletmelerde hurda değer dikkate alınmaması yönünde kolaylaştırıcı hükümler sunar. Bu düzenleme, amortisman hesaplamalarını basitleştirmekte ancak varlıkların finansal tablolardaki gerçek ekonomik değer kayıplarını tam anlamıyla yansıtamama riski doğurmaktadır.

Örnek: XYZ İşletmesi, 01.01.2024 tarihinde 1.500.000 TL maliyet bedeliyle bir makine edinmiş, ekonomik ömrünü 10 yıl, hurda değerini 100.000 TL olarak belirlemiştir.

TMS 16 ve BOBİ FRS'ye Göre Amortisman Kaydı:

31.12.2024

770 Genel Yönetim Giderleri	140.000	
257 Birikmiş Amortismanlar		140.000

KÜMİ FRS'ye Göre Amortisman Kaydı:

31.12.2024

770 Genel Yönetim Giderleri	150.000	
257 Birikmiş Amortismanlar		150.000

TMS 16 ve BOBİ FRS, amortisman hesaplamalarında hurda değer ve ekonomik ömrün belirlenmesi sürecine büyük önem atfederken, bu tahminlerin yıl sonlarında tekrar gözden geçirilmesini ve gerekiyorsa düzeltilmesini zorunlu kılar. Bu düzenleme, amortisman giderlerinin daha gerçekçi ve işletmenin faaliyetlerinin ekonomik gerçekliğini yansıtacak şekilde sunulmasını sağlar. KÜMİ FRS ise, küçük işletmelere yönelik basitleştirilmiş bir yapı sunarak raporlama kolaylığı sağlasa da, bu yöntemde amortismanın gerçeğe uygunluğu tartışmalıdır.

5.3. Değer Düşüklüğü İşlemleri

TMS 36 kapsamında, maddi duran varlıklar için her raporlama döneminde değer düşüklüğü göstergeleri gözden geçirilmelidir (TMS 16, prg: 63). Değer düşüklüğü göstergeleri mevcutsa, geri kazanılabilir tutar hesaplanmalı ve defter değerinin üzerinde olması durumunda değer düşüklüğü zararları muhasebeleştirilmelidir. BOBİ FRS (Bölüm 10.13), benzer prosedürleri sadeleştirilmiş biçimde uygularken, KÜMİ FRS yalnızca belirgin göstergeler halinde değer düşüklüğü testini şart koşar (KÜMİ FRS, prg: 11.13)

Örnek: XYZ İşletmesi, 31.12.2026 tarihinde yaptığı değer düşüklüğü testi sonucunda, makinenin geri kazanılabilir tutarını 1.000.000 TL olarak belirlemiş ve 233.000 TL değer düşüklüğü zararını kayda almıştır.

Muhasebe Kaydı:

31.12.2026

654 Karşılık Giderleri	233.000	
257 Birikmiş Amortismanlar		233.000

TMS 16 ve TMS 36'nın bu alandaki kapsamlı düzenlemeleri, ihtiyatlılık ilkesine uygun hareket edilmesini sağlar ve varlıkların finansal tablolarda gerçeğe uygun değeriyle gösterilmesine hizmet eder. BOBİ FRS ve KÜMİ FRS, özellikle mikro ve küçük işletmelerin kaynak kısıtları dikkate alınarak sadeleştirilmiş prosedürler içerir. Ancak, bu sadeleştirilmiş uygulamalar, işletmenin değer kayıplarını zamanında raporlayamama ve finansal tabloların güvenilirliğini zayıflatma riski barındırır.

5.4. Elden Çıkarma İşlemleri

Maddi duran varlıkların satışı veya hurdaya ayrılması durumunda, defter değeri ile satış bedeli arasındaki fark, kar veya zarar olarak muhasebeleştirilir. TMS 16 (prg: 67-72) , BOBİ FRS (Bölüm 10.17-10.19) ve KÜMİ FRS (Bölüm 11.15-11.17) , elden çıkarma işlemlerinde benzer hükümler getirmiştir.

Örnek: XYZ İşletmesi, 31.12.2029 tarihinde makinesini 900.000 TL'ye satmış, kayıtlı değeri ise 800.000 TL olarak tespit edilmiştir.

Muhasebe Kaydı:

31.12.2029	
100 Kasa	900.000
253 Tesis, Makine ve Cihazlar	1.500.000
257 Birikmiş Amortismanlar	700.000
679 Diğer Olağan Gelir ve Kârlar	100.000

TMS 16, yeniden değerlendirme modeli uygulayan işletmelerde, elden çıkarma sırasında yeniden değerlendirme fazlasının doğrudan geçmiş yıl karlarına aktarılmasını öngörür. BOBİ FRS ve KÜMİ FRS bu işleme gerek duymaz, çünkü yeniden değerlendirme modeli kullanılmaz. Bu basit yapı, küçük işletmelerin raporlama sürecini kolaylaştırırsa da, TMS 16'nın sağladığı gerçeğe uygun sunum avantajını barındırmaz.

5.5. Yeniden Değerleme İşlemleri

Yeniden değerlendirme modeli, TMS 16 kapsamında uygulama bulan bir yöntem olup, varlıkların gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülmesine olanak tanır (TMS 16, prg: 31-42). BOBİ FRS ve KÜMİ FRS, yalnızca maliyet modelinin kullanılmasını zorunlu kılar

Örnek: XYZ İşletmesi, 31.12.2027 tarihinde sahibi olduğu binayı yeniden değerlemiş, gerçeğe uygun değeri 2.500.000 TL olarak belirlenmiştir. Defter değeri 1.800.000 TL olan binada 700.000 TL yeniden değerlendirme artışı kaydedilmiştir.

Muhasebe Kaydı:

31.12.2027	
252 Binalar	700.000
522 Yeniden Değerleme Artışları	700.000

Ertelenmiş vergi kaydı (%20):

31.12.2027	
522 Yeniden Değerleme Artışları	140.000
360 Ödenecek Vergi ve Fonlar	140.000

TMS 16'nın yeniden değerlendirme modeli, varlıkların cari piyasa koşullarına uygun olarak raporlanmasını sağlar ve işletmelerin finansal pozisyonunu güçlendirir. Ancak yeniden değerlendirme modelinin uygulanması, değerlendirme maliyetleri ve uzmanlık gerektirdiğinden, BOBİ FRS ve KÜMİ FRS bu yöntemi dışlamış ve sadeleştirilmiş raporlama sistemini benimsemiştir.

Sonuç olarak, TMS 16, BOBİ FRS ve KÜMİ FRS tarafından düzenlenen maddi duran varlıkların muhasebeleştirme süreçleri, işletmenin büyüklüğüne, kaynaklarının yeterliliğine ve bilgi kullanıcılarının ihtiyaçlarına göre farklı uygulamalar içermektedir. TMS 16, kamu yararını ilgilendiren büyük ölçekli işletmelere yönelik detaylı ve kapsamlı hükümler sunarken; BOBİ FRS ve KÜMİ FRS, küçük ve orta ölçekli işletmelerin raporlama yükünü azaltmak ve basit uygulamalar sağlamak amacıyla düzenlenmiştir.

6. SONUÇ

Maddi duran varlıklar, işletmelerin sürdürülebilirliklerini sağlamaları, üretim ve hizmet kapasitelerini artırmaları ve finansal durumlarını güvenilir bir biçimde yansıtabilmeleri açısından temel unsurlardan biridir. Türkiye'de, Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartları (TMS 16), Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) ve Küçük ve Mikro İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (KÜMİ FRS), işletmelerin ölçek ve faaliyet alanlarına uygun olarak farklı raporlama çerçeveleri sunmaktadır. Bu çalışmada, anılan üç standardın maddi duran varlıklara ilişkin sınıflandırma, ölçüm ve muhasebeleştirme hükümleri, somut muhasebe kayıtları ve detaylı örnekler üzerinden karşılaştırmalı olarak incelenerek, uygulamaya yönelik önemli farklılıklar ve bunların finansal raporlamaya etkileri ortaya konulmuştur. Bu kapsamlı analiz, mevcut literatürdeki boşluğu doldurarak, özellikle uygulayıcılara yönelik pratik bir rehber sunma amacını taşımaktadır.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler neticesinde, üç standart arasında maddi duran varlıkların muhasebeleştirilmesi ve değerlemesi süreçlerinde işletme büyüklüğüne göre önemli farklılıklar olduğu tespit

edilmiştir. TMS 16, kamu yararını ilgilendiren büyük ölçekli işletmeler için yeniden değerlendirme modeli, detaylı dipnot açıklamaları ve kapsamlı değer düşüklüğü testleri gibi uluslararası standartlarla uyumlu, şeffaflığı ve gerçeğe uygun sunumu ön planda tutan hükümler sunmaktadır. Bu durum, bilgi kullanıcılarının daha detaylı ve güncel bilgilere erişimini sağlarken, işletmeler için karmaşık ve maliyetli bir raporlama süreci anlamına gelmektedir. Buna karşılık, BOBİ FRS ve KÜMİ FRS, özellikle orta, küçük ve mikro işletmelerin raporlama yükünü hafifletme hedefiyle, maddi duran varlıkların yalnızca maliyet modeliyle muhasebeleştirilmesini zorunlu kılmakta; amortisman, ilk muhasebeleştirme ve değer düşüklüğü uygulamalarında basitleştirilmiş yaklaşımlar benimsemektedir. Örneğin, KÜMİ FRS'nin vade farkını maliyete dâhil etme ve hurda değeri dikkate almama gibi basitleştirmeleri, işlem kolaylığı sağlarken, finansal tabloların gerçeğe uygun değer ilkesinden uzaklaşmasına ve finansman maliyetlerinin şeffaf olmayan bir şekilde sunulmasına neden olabilmektedir. Bu farklılıklar, aynı ekonomik olayların farklı standartlar altında finansal tablolara farklı yansımalarıyla sonuçlanmakta, bu da farklı ölçekteki işletmelerin finansal performans ve pozisyonlarının karşılaştırılabilirliğini sınırlamaktadır.

Çalışmanın bulguları doğrultusunda, işletmelerin ölçeklerine ve faaliyet alanlarına uygun raporlama çerçevesini tercih etmeleri, finansal tabloların güvenilirliği, şeffaflığı ve bilgi kullanıcılarının doğru karar verebilmeleri açısından kritik öneme sahiptir. Ayrıca, muhasebe meslek mensuplarının bu standartların uygulanmasına yönelik bilgi ve yetkinliklerinin artırılması, uygulama farklılıklarından kaynaklanan olası hataların minimize edilmesi ve raporlama kalitesinin yükseltilmesi için elzemdir.

Gelecekte yapılacak araştırmalarda, bu çalışmanın bulguları temel alınarak aşağıdaki konulara odaklanılması önerilmektedir: Maddi duran varlıklara ilişkin raporlama uygulamalarının, belirli sektörler (örn. imalat, hizmet sektörü) özelinde detaylı sektörel analizlerinin yapılması ve farklı sektörlerdeki uygulama eğilimlerinin incelenmesi. TMS 16 kapsamındaki yeniden değerlendirme modelinin, Türkiye'deki büyük işletmeler tarafından kullanım sıklığı, tercih nedenleri ve bu modelin finansal tablolar ile işletme performansı üzerindeki uzun dönemli etkilerinin ampirik olarak incelenmesi. Özellikle KÜMİ FRS'yi uygulayan mikro ve küçük işletmelerin maddi duran varlık muhasebesi süreçlerinde karşılaştıkları pratik uygulama sorunlarının (örn. uzmanlık eksikliği, yazılım yetersizliği) tespit edilerek, bu sorunlara yönelik çözüm önerileri ve eğitim programlarının geliştirilmesi. Uluslararası alanda benzer kademeli finansal raporlama standartlarına sahip ülkelerdeki maddi duran varlık uygulamaları ile Türkiye'deki uygulamaların karşılaştırmalı analizi yapılarak, uluslararası en iyi uygulamaların belirlenmesi.

KAYNAKÇA

- Arzova, S. B., & Şahin, E. (2021). Küçük ve mikro işletmeler için finansal raporlama standardı (KÜMİ FRS) uygulamaları ve örnek olay analizi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 13(2), 25-40.
- Aytaç, A., & Gençoğlu, U. G. (2020). Maddi duran varlıklar ve amortismanlar açısından TFRS, BOBİ FRS, KÜMİ FRS taslağı ve MSUGT'daki uygulamaların karşılaştırılması. *Business and Economics Research Journal*, 11(3), 753-767.
- Hacıhasanoğlu, T., Özdemir, N., & Dalkılıç, E. (2023). Düzenlemeler ışığında finansal raporlama. *Özgür Yayınları*.
- KGK. (2023a). Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) Seti. Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu. <https://www.kgk.gov.tr>
- KGK. (2023b). Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS). Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu. <https://www.kgk.gov.tr>
- KGK. (2023c). Küçük ve Mikro İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (KÜMİ FRS). Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu. <https://www.kgk.gov.tr>
- Özgörmən, S., & İzmirli Ata, F. (2019). Maddi duran varlıkların muhasebeleştirilmesinde BOBİ FRS. *İKSAD Yayınları*.
- Polat, M., & Topaloğlu, G. (2019). Maddi duran varlıkların muhasebeleştirilmesi ve değerlemesi açısından TFRS ve BOBİ FRS farklılıkları: Karşılaştırmalı bir analiz. *Muhasebe ve Finans İncelemeleri Dergisi*, 2(2), 154-170.
- Sarışık, M., & Acar, Y. (2021). KÜMİ FRS kapsamında maddi duran varlıkların muhasebeleştirilmesi ve bir uygulama. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 10(1), 1-15.
- Tunçez, M. (2020). Büyük ve orta boy işletmeler için finansal raporlama standardı kapsamında maddi duran varlıkların muhasebeleştirilmesi ve finansal tablolar üzerindeki etkileri. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (85), 89-110.
- Uluslan, E. (2023). Türkiye'deki finansal raporlama çerçevelerinin finansal tabloların sunumuna ilişkin düzenlemeleri açısından karşılaştırılması. T. Hacıhasanoğlu, N. Özdemir ve E. Dalkılıç (Ed.), *Düzenlemeler ışığında finansal raporlama* (ss. 1-41). *Özgür Yayınları*.
- Yelgen, E., & Uyar, S. (2018). BOBİ FRS açısından maddi duran varlıkların muhasebeleştirilmesi. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 2018(Özel Sayı), 98-109.

Standartlar:

- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK). (2023). Türkiye Muhasebe Standardı 16: Maddi Duran Varlıklar (TMS 16). [Online erişilebilir]. <https://www.kgk.gov.tr> (Erişim tarihi: 25 Haziran 2025).
- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK). (2023). Türkiye Muhasebe Standardı 36: Varlıklarda Değer Düşüklüğü (TMS 36). [Online erişilebilir]. <https://www.kgk.gov.tr> (Erişim tarihi: 25 Haziran 2025).
- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK). (2023). Türkiye Muhasebe Standardı 40: Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller (TMS 40). [Online erişilebilir]. <https://www.kgk.gov.tr> (Erişim tarihi: 25 Haziran 2025).

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK). (2023). Türkiye Finansal Raporlama Standardı 5: Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler (TFRS 5). [Online erişilebilir]. <https://www.kgk.gov.tr> (Erişim tarihi: 25 Haziran 2025).

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK). (2023). Türkiye Finansal Raporlama Standardı 9: Finansal Araçlar (TFRS 9). [Online erişilebilir]. <https://www.kgk.gov.tr> (Erişim tarihi: 25 Haziran 2025).